

Uchwała nr
Rady Miasta Jarosławia
z dnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław na lata 2022 - 2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2021.1372 z późn. zm.), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020. 821 z późn. zm.), Rada Miasta Jarosławia uchwala, co następuje:

- § 1. Uchwala się Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław na lata 2022 - 2024, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Jarosławia.
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

BURMISTRZ MIASTA
JAROSŁAWIA

mgr Waldemar Paluch

ZASTĘPCA BURMISTRZA

dr Dariusz Tracz

RADCA PRAWNY

Maria Dąbik
Rz(P) 122

z up. BURMISTRZA
z-ca DYREKTORA
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Jarosławiu

mgr Barbara Kwaśniak

SEKRETARZ MIASTA

mgr Magdalena Kapusta

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

Opracowany projekt Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław na lata 2022 - 2024 spełnia wymogi ustawowe i stanowi wieloletni plan działań na rzecz wzmocnienia rodziny w podstawowych obszarach życia.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.

z up. BURMISTRZA
z-ca DYREKTORA
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Jarosławiu
mgr Barbara Kwaśniak

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miasta Jarosławia
z dnia

**Program Wsparcia Rodziny dla Gminy Miejskiej
Jarosław na lata 2022 – 2024**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
1. Podstawy prawne Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław.....	4
2. Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny.....	5
3. Strategia Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław.....	8
3.1. Cele programu	8
3.2. Uwarunkowania realizacji programu.....	11
3.3. Podmioty realizujące program	13
4. Harmonogram realizacji programu.....	13
4.1 Monitorowanie programu.....	13
4.2 Zakładane rezultaty programu.....	14
4.3 Środki finansowe na realizację programu.....	15
ZAKOŃCZENIE.....	15

WPROWADZENIE

Rodzina od zawsze stanowiła podstawową komórkę społeczną, na której opiera się społeczeństwo, a dla dziecka jest ona podstawowym i najbardziej naturalnym środowiskiem. Atmosfera, w jakiej dziecko dorasta, stanowi podłoże dla jego przyszłego życia. W związku z tym, wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji jest jednym z najbardziej istotnych zadań polityki prorodzinnej. Wspierając rodzinę przyczyniamy się nie tylko do jej rozwoju, ale i wzmacniania więzi w całej społeczności. Rodzina powołana jest do wzbudzania i rozwoju życia jednostkowego, jest podstawą życia społecznego, ponieważ dostarcza społeczeństwu nowych członków, oraz najpełniej kształtuje człowieka, przez co decyduje o jakości członków społeczeństwa.

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław na lata 2022 – 2024 został opracowany w oparciu o przepisy Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która w art. 176 pkt 1 zawiera zapis o opracowaniu i realizacji trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny.

Głównym celem Programu jest **stworzenie spójnego systemu wsparcia rodziny, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej**. Adresatami niniejszego Programu są rodziny w kryzysie, oraz przedstawiciele służb i instytucji pracujących na rzecz dziecka i rodziny. Współpraca przedstawicieli różnych instytucji, tj. m.in., pracowników socjalnych, asystentów rodziny, psychologów, pedagogów, czy opiekunów placówek wsparcia dziennego niewątpliwie przyczyni się do wzmocnienia kompetencji społecznych i wychowawczych rodziców, wsparcia dziecka oraz jego powrotu do rodziny w sytuacji, gdy zostało z niej zabrane.

Realizacja zadań Programu wymaga zastosowania takich rozwiązań, które pozwolą wspomóc (ale nie zastąpić) rodzinę, w wypełnianiu przez nią podstawowych funkcji, pobudzić do aktywności i odpowiedzialności, zapobiec kryzysom, a także zapewnić wsparcie rodzinom zagrożonym, w tym przede wszystkim dzieciom, jako najmłodszym i najsłabszym jej członkom.

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław na lata 2022-2024 jest kontynuacją poprzedniego Programu (Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław na lata 2019 - 2021) oraz dokumentem, który scala podejmowane działania na rzecz rodziny. Prezentowany Program Wspierania Rodziny jest propozycją możliwych do zrealizowania zadań w zakresie opieki nad dziećmi oraz rodziną w gminie Jarosław.

1. Podstawy prawne Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław

Do najważniejszych źródeł prawa rodzinnego w Polsce zaliczane są następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku;
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej;
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych;
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego;
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- Ustawa z dnia 31 stycznia 2019 roku o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym;
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Wymienione powyżej dokumenty zawierają określone normy i standardy, które mają swoje odzwierciedlenie w zapisach *Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław na lata 2022 – 2024*.

2. Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny

Obowiązek wspierania rodziny, która znalazła się w trudnej sytuacji życiowej, przez co nie może prawidłowo realizować funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Zapisy art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, miasto Jarosław realizuje za pomocą jednostek organizacyjnych: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jarosławiu oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, od dnia 1 stycznia 2012 r., rodzinom przeżywającym trudności w sferze opiekuńczo- wychowawczej, **gmina** ma obowiązek zapewnić wsparcie w formie:

1. opracowania i realizacji 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenia możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenia i rozwoju systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. finansowania:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 niniejszej ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
5. współfinansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. sporządzania sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny;
7. prowadzenia monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Zgodnie z przepisami Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jednym z obowiązków gminy jest wprowadzenie stanowiska **asystenta rodziny**, do zadań którego należy:

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1 w/w ustawy.
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
15. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 w/w ustawy (kierownik jednostki organizacyjnej)
16. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
17. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
18. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
19. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U.

z 2015, poz. 1390) lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną;

20. realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Zadaniem asystenta rodziny jest również ułatwianie rodzicom wypełniania ról społecznych w taki sposób, aby doprowadzić do stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczenia dzieci poza rodziną. W przypadku pozostania dzieci w pieczy zastępczej, rolą asystenta rodziny jest podejmowanie działań na rzecz ich jak najszybszego powrotu do rodziny naturalnej. Liczba rodzin, z którymi asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę, uzależniona jest od stopnia trudności wykonywanych zadań i nie może przekroczyć 15.

Efekt pracy asystenta rodziny jest możliwy do osiągnięcia przy współudziale rodziny na wszystkich etapach działania metodycznego od oceny wstępnej, przez układanie planu pracy i jego realizację, aż po ocenę końcową. Potrzeba współpracy asystenta z rodziną, ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej lub w sytuacji, gdy rodzina nie wykazuje chęci współpracy albo też nie wyraża na nią zgody.

Jednym z założeń Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest wsparcie ze strony środowiska lokalnego. Jedną z form takiego wsparcia jest współpraca z rodziną wspierającą. Natomiast, rodziną wspierającą mogą stać się osoby z najbliższego otoczenia rodziny przeżywającej trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej, tj.: osoby spokrewnione, sąsiedzi, rodziny zaprzyjaźnione, rodziny rówieśników dzieci.

Zgodnie z art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, **rodzina wspierająca**, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- ✓ opiece i wychowaniu dziecka,
- ✓ prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- ✓ kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Cytując artykuł 30 niniejszej Ustawy, pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt lub burmistrz, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej, po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej, wydanej na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego.

Na szczeblu samorządu gminnego zadania pomocy społecznej realizują ośrodki pomocy społecznej, natomiast zadania powiatu w tym zakresie podejmują powiatowe centra pomocy rodzinie.

3. Strategia Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław

Najważniejszym celem *Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław na lata 2022-2024* jest umożliwienie dziecku prawidłowego rozwoju w rodzinie naturalnej. Program zawiera propozycje działań, zarówno profilaktycznych jak i pomocowych w momencie wystąpienia kryzysu w rodzinie, skierowanych do rodzin, które wymagają pomocy nie tylko materialnej, ale głównie specjalistycznej (prawnej, psychologicznej czy pedagogicznej). Proponowane działania mają za zadanie wesprzeć rodziny zagrożone wystąpieniem trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

3.1. Cele programu

Podstawowym celem Programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest wypracowanie spójnego systemu pomocy rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i przeżywają problemy w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Idea ta składa się z wielu koncepcji szczegółowych, które przedstawiają się następująco:

1. Poprawa sytuacji ekonomicznej rodziny poprzez zabezpieczenie jej podstawowych potrzeb oraz dążenie do jej ekonomicznej samodzielności.

Zadania prowadzone w tym zakresie to:

- objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci, w tym: uczniów szkół i dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego,
- objęcie najbardziej potrzebujących rodzin pomocą materialną i rzeczową przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu,
- motywowanie zdolnych do pracy członków rodzin do podjęcia zatrudnienia, a w konsekwencji poprawy sytuacji materialnej rodziny,
- polepszenie warunków mieszkaniowych rodzin, poprzez poprawę obecnych oraz zwiększenie dostępności mieszkań z zasobów Gminy Miejskiej Jarosław dla rodzin najbardziej tego potrzebujących.

2. Profilaktyka i wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny

Zadania:

- kontynuowanie i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających funkcje opiekuńczo - wychowawcze rodziców,
- inicjowanie akcji, kampanii i spotkań podnoszących świadomość społeczną w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny,
- organizowanie zajęć szkolnych dla dzieci i młodzieży poszerzających wiedzę dotyczącą profilaktyki i leczenia uzależnień,
- organizowanie warsztatów dla rodziców poszerzających wiedzę na temat powstawania oraz skutków oddziaływania różnych patologii,
- organizacja programów, szkoleń, dodatkowych zajęć promujących zdrowy styl życia,
- organizacja indywidualnych i grupowych konsultacji dla członków rodzin, w których występują różnego rodzaju dysfunkcje,
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej czynnemu spędzaniu wolnego czasu (m.in. place zabaw, boiska sportowe),
- wsparcie w tworzeniu programów korekcyjnych dla dzieci i młodzieży oraz dla dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej,
- koordynacja działań placówek, instytucji, organizacji pozarządowych i innych, zapewniająca stworzenie kompleksowego systemu wsparcia na rzecz rodziny i dziecka,
- wspieranie idei wolontariatu.

3. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

Zadania:

- diagnoza i monitorowanie warunków życia rodzin,
- podjęcie współpracy asystenta rodziny z rodzinami, w których wystąpiły problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej,
- współpraca asystenta rodziny z rodziną biologiczną, której zostało odebrane dziecko, bądź dzieci oraz z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, mająca na celu umożliwienie powrotu dziecka do rodziny naturalnej,
- tworzenie rodzin wspierających, które mają za zadanie udzielanie pomocy rodzinom przeżywającym problemy w sferze opiekuńczo- wychowawczej,

- udzielanie bezpłatnych konsultacji indywidualnych i grupowych (m.in. psychologicznych, medycznych, prawnych, zawodowych) rodzinom, w których wystąpiły różnego rodzaju dysfunkcje,
- kierowanie na leczenie odwykowe, psychiatryczne itp. dorosłych członków rodzin w sytuacjach tego wymagających,
- inicjowanie grup wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej w celu wymiany doświadczeń,
- organizowanie zajęć dla dzieci i ich rodziców poszerzających wiedzę dotyczącą powstawania oraz skutków oddziaływania różnych dysfunkcji w rodzinie.

4. Wspieranie prawidłowego rozwoju dziecka z rodziny przeżywającej trudności w sferze opiekuńczo- wychowawczej

Zadania:

- umożliwienie dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych bezpłatnego i szybkiego dostępu do specjalistów dziecięcych z różnych dziedzin, np. psycholog dziecięcy, logopeda,
- angażowanie dzieci w dodatkowe zajęcia edukacyjne i terapeutyczne, pozwalające na odreagowanie problemów w rodzinie oraz zapobiegające występowaniu zaburzeń w ich indywidualnym rozwoju,
- udział dzieci z rodzin wieloproblemowych w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego, szczególnie w zajęciach socjoterapeutycznych,
- wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin w kryzysie (zajęcia korekcyjne i zajęcia dla dzieci szczególnie uzdolnionych),
- kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz rodzin zastępczych, w sytuacjach tego wymagających,
- kierowanie młodzieży na leczenie odwykowe, psychiatryczne, itp. w sytuacjach tego wymagających.

5. Koordynacja działań placówek, instytucji, organizacji pozarządowych i innych na rzecz wsparcia rodziny i dziecka

Zadania:

- organizowanie porad, szkoleń, konferencji i spotkań informacyjnych, służących doskonaleniu systemu współpracy pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Jarosławiu a instytucjami, organizacjami zajmującymi się pomocą rodzinie,

- wspólne stworzenie przez w/w podmioty systemu identyfikacji rodzin problemowych, procedur wsparcia oraz szybkiego przepływu informacji w celu umożliwienia udzielenia rodzinie dysfunkcyjnej pomocy i szybkiego wyjścia z kryzysu,
- organizacja i rozwój placówek wsparcia dziennego, placówek specjalistycznych itp.,
- szkolenie i podnoszenie kwalifikacji osób bezpośrednio współpracujących z rodziną dysfunkcyjną, w tym asystentów rodzin.

3.2. Uwarunkowania realizacji programu

Podczas opracowywania programu dokonano wszechstronnej oceny wewnętrznych i zewnętrznych czynników określających kondycję bieżącą i potencjał rozwojowy w kontekście przewidywanych szans i zagrożeń występujących w otoczeniu, stosując analizę SWOT. Celem analizy SWOT było określenie aktualnych możliwości realizacji *Programu Wsparcia Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław na lata 2022-2024*.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
▪ dobrze zdiagnozowane przez władze i instytucje problemy społeczności lokalnej; ▪ skoordynowana działalność instytucji i organizacji pozarządowych pracujących na rzecz pomocy osobom i rodzinom potrzebującym wsparcia; ▪ dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe; ▪ wykwalifikowana i kompetentna, stale doskonaląca swoje umiejętności kadra pomocy społecznej; ▪ realizacja Jarosławskiej Karty Dużej Rodziny oraz Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny; ▪ funkcjonowanie zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych; ▪ rozwój nowych form współpracy z rodziną; ▪ ogólnie dostępna oferta pomocy i różnorodność form wsparcia w zakresie przeciwdziałania bezrobociu, uzależnieniom, oraz przemocy w rodzinie; ▪ stała gotowość różnych podmiotów, działających na rzecz rodziny do współpracy i udzielenia jej wsparcia w sytuacjach najbardziej kryzysowych; ▪ realizacja polityki prorodzinnej przez państwo, przejawiająca się, m.in. w dążeniu do poprawy	▪ Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych i komunalnych; ▪ trudności w szybkim i bezpłatnym dostępie do specjalistów różnych dziedzin; ▪ ograniczona liczba miejsc w przedszkolach i żłobkach; ▪ niewystarczająca ilość miejsc rekreacji dla dzieci i młodzieży (skatepark, boiska, place zabaw); ▪ brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego; ▪ utrzymująca się ilość osób i rodzin wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem; ▪ występowanie zjawiska wyuczonej bezradności, brak motywacji rodzin do rozwiązywania własnych problemów i poprawy sytuacji życiowej; ▪ emigracja młodych i wykształconych osób; ▪ bezrobocie i związane z nim ubóstwo; ▪ ograniczone możliwości znalezienia pracy pomimo dodatkowych programów aktywizujących; ▪ starzenie się społeczeństwa.

sytuacji ekonomicznej rodzin najbardziej tego potrzebujących; ▪ realizacja programów lokalnych i systemowych z zakresu profilaktyki i terapii rodzin; ▪ pozyskiwanie środków finansowych na realizację zadań z zakresu wsparcia rodziny ze źródeł zewnętrznych; ▪ wsparcie asystentury rodziny; ▪ funkcjonowanie szkoły rodzenia; ▪ funkcjonowanie OWI.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
▪ wzrost jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące zadania pomocy społecznej; ▪ realizacja programu wieloletniego „posilek w domu i w szkole” ; ▪ wzrost poziomu życia rodzin dzięki wprowadzeniu nowych świadczeń wspierających rodziny; ▪ postęp w realizacji zapisów prawnych dotyczących wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; ▪ rozwój systemu wsparcia rodzin dzięki organizacji spotkań Grupy Wymiany Doświadczeń przez asystentów rodzin; ▪ rozwój wolontariatu; ▪ wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami; ▪ promowanie dobrych praktyk i doświadczeń w zakresie działań na rzecz pomocy dziecku i rodzinie; ▪ oferowanie dzieciom i młodzieży ciekawych form spędzania czasu wolnego; ▪ zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego, społecznego, medycznego); ▪ gotowość instytucji kościelnych do podejmowania współpracy na rzecz rodziny; ▪ wzrost liczby programów i podmiotów pozyskujących środki finansowe z zewnątrz; ▪ możliwość korzystania z unijnych funduszy strukturalnych oraz dotacji rządowych; ▪ rozwój i wzrost dostępności do szkolnictwa wyższego.	▪ niewystarczająca ilość środków finansowych na rzecz całościowego systemu wsparcia rodziny; ▪ niekorzystne dla samorządów przepisy prawne zwiększające zobowiązania gminy wobec mieszkańców - bez pokrycia z budżetu państwa; ▪ nadmierne przeciążenie pracowników instytucji, przy zbyt niskich wynagrodzeniach, a przez to niechęć do podejmowania nowych działań na rzecz wsparcia rodziny; ▪ brak systemowych rozwiązań w zakresie zapobiegania kryzysom rodziny; ▪ ukrywanie zjawiska przemocy domowej; ▪ nadmierna izolacja rodzin (szczególnie dysfunkcyjnych) od najbliższego otoczenia; ▪ kryzys wartości rodzinnych, przekazywanie negatywnych wzorców funkcjonowania, m.in. dziedziczenie uzależnienia rodzin od pomocy społecznej; ▪ częste zmiany i niespójność przepisów prawnych dotyczących działań na rzecz rodziny; ▪ brak skutecznych rozwiązań w zakresie problemu bezrobocia, ewentualny wzrost bezrobocia; ▪ brak odpowiedniej ilości miejsc pracy oraz możliwości zatrudnienia adekwatnego do posiadanego wykształcenia i kwalifikacji zawodowych; ▪ brak wykształcenia i kwalifikacji osób bezrobotnych i zagrożonych utratą pracy; ▪ niewydolność systemu wymiaru sprawiedliwości; ▪ wzrost biurokracji; ▪ uzależnienia młodzieży i przestępczość nieletnich; ▪ rozluźnienie standardów moralnych; ▪ demoralizacja dzieci i młodzieży.

3.3. Podmioty realizujące program

1. Urząd Miasta Jarosławia,
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu,
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu,
4. Miejska Komisja Rozwiązywana Problemów Alkoholowych w Jarosławiu,
5. Komenda Powiatowa Policji w Jarosławiu,
6. Sąd Rejonowy w Jarosławiu,
7. Prokuratura Rejonowa w Jarosławiu,
8. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Jarosławiu,
9. Instytucje związane z oświatą, kulturą, sportem oraz ochroną zdrowia,
10. Kościół Katolicki i związki wyznaniowe,
11. Organizacje pozarządowe,
12. Lokalne media,
13. Inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny na terenie miasta Jarosław.

4. Harmonogram realizacji programu

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław został opracowany na lata 2022 – 2024. W realizacji programu udział wezmą instytucje i placówki lokalne, organizacje pozarządowe, a także inne podmioty zajmujące się problematyką rodzinną.

Dokonanie diagnozy społecznej na potrzeby niniejszego Programu pozwoliło na postawienie celu głównego, który polegać ma na przeciwdziałaniu dysfunkcjom i efektywnym wspieraniu rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej. Powyższe zadanie jest możliwe do osiągnięcia poprzez kontynuację prowadzonych dotychczas działań oraz poprzez podejmowanie nowych inicjatyw społecznych ukierunkowanych na realizowanie wspólnej polityki instytucjonalnej na rzecz wzmocnienia rodziny

4.1. Monitorowanie programu

Monitorowaniem Programu zajmował się będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu, korzystając z danych uzyskiwanych od podmiotów biorących udział w jego

realizacji. Monitoring będzie prowadzony corocznie w celu sprawdzenia, czy zadania ujęte w programie są realizowane zgodnie z planem. W celu zbadania skuteczności, Program będzie podlegał ewaluacji. Ewaluację programu prowadzić będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu przy współpracy z pozostałymi jego realizatorami.

Coroczne sprawozdania z realizacji Programu będą składane Radzie Miasta Jarosławia w terminie do dnia 31 marca.

Monitorowanie poszczególnych zadań będzie dokonywane poprzez analizę osiągniętych wskaźników, tj.:

- liczby zatrudnionych asystentów rodziny;
- liczby rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny, w tym dane szczegółowe dotyczące rodzin oraz dzieci;
- liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, z wyszczególnieniem rodzin dysfunkcyjnych w sferze opiekuńczo- wychowawczej;
- liczby rodzin, w których występuje zjawisko przemocy domowej;
- liczby interwencji kryzysowych w rodzinach z dziećmi;
- ilości porad udzielanych przez specjalistów różnych dziedzin;
- liczby placówek wsparcia dziennego oraz koszty ich finansowania;
- liczby dzieci objętych pomocą profilaktyczną, korekcyjną w placówkach wsparcia dziennego;
- liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych;
- liczby dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- liczby dzieci, które wróciły z rodziny zastępczej lub placówki opiekuńczo-wychowawczej do rodziny pochodzenia;
- liczby osób uczestniczących w konferencjach, szkoleniach;
- kwoty wydatkowana na częściowe utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo- wychowawczych;
- kwoty wydatkowana na zatrudnienie asystentów rodzin.

4.2. Zakładane rezultaty programu

1. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej.
2. Zapewnienie kompleksowej pomocy dziecku z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej.

3. Obniżenie ryzyka, a przez to zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.
4. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin oraz dążenie do ich ekonomicznej samodzielności (uniezależnienia od pomocy społecznej).
5. Usprawnienie działań: wypracowanie wspólnych procedur, placówek, instytucji, organizacji i innych podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka.
6. Dążenie do zapewnienia możliwie równego i bezpłatnego dostępu do oferty instytucji oświatowych, kulturalnych, związanych z ochroną zdrowia dla rodzin i dzieci tego potrzebujących.
7. Zintensyfikowanie działań w celu udzielenia wsparcia specjalistycznego (w tym terapeutycznego, psychologicznego) dzieciom i rodzinom będącym w kryzysie.
8. Wzrost wiedzy na temat zdrowego i aktywnego stylu życia.
9. Wzrost inicjatyw oddolnych w kierunku działań na rzecz rodziny.
10. Podniesienie świadomości rodzin i społeczności lokalnej na temat problematyki profilaktyki i radzenia sobie z już występującymi problemami w rodzinie.

4.3. Środki finansowe na realizację programu

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław na lata 2022 – 2024 będzie finansowany głównie ze środków budżetu Gminy Miejskiej Jarosław, środków pozabudżetowych pozyskanych z dotacji, a także w ramach funduszy europejskich oraz innych źródeł finansowania.

ZAKOŃCZENIE

Opracowany *Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Jarosław na lata 2022 – 2024* ma na celu udzielenie wszechstronnego wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Bardzo istotna jest także, ujęta w Programie, działalność profilaktyczna, której zasadniczym celem jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które w postaci załążkowej już istnieją.

Aby podołać temu wyzwaniu niezbędna jest więc ścisła współpraca pomiędzy instytucjami oraz wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na

poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Bardzo istotne jest również nadanie tym działaniom otwartego charakteru, co umożliwi wprowadzenie modyfikacji programu stosowanie do istniejących potrzeb oraz posiadanych możliwości.

z up. BURMISTRZA
Dyrektor Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Jarosławiu
dr Agnieszka Krupa-Nieckarz